

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації **Шеменьової Юлії Володимирівни** на тему
**«Мурали України у світовому стріт-арті: формотворення, пластичне
моделювання, художньо-образні особливості»**,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 023 – Образотворче мистецтво; декоративне
мистецтво; реставрація

Обґрунтування вибору теми дослідження. Провідною лінією дисертаційного дослідження є концептуалізація одного з помітних напрямів мистецтва стріт-арт – муралізму, феномену з іманентною мовою, семантикою, специфікою монументально-декоративного вирішення та прийомів формотворення. Мурали, що впродовж останніх десятиліть стрімко заповнювали архітектурний простір міст, орієнтовані на поліпшення «візуальної екології» та кращу адаптацію людини до урбаністичного середовища. Фокусуючи увагу на больових точках суспільства, муралізм стає інноваційним культурно-мистецьким і соціально-політичним художнім рухом, що сприяє формуванню національної ідентичності у сучасних реаліях.

Більшість досліджень за проблематикою дисертації присвячені муралізму як своєрідному художньому явищу або шедеврам, виконаним його найяскравішими представниками (Д. Рівери, Х. Ороско, Д. Сікейроса тощо). Творчість художників українського муралізму залишалася до останнього часу на периферії наукового та публічного інтересу, що значною мірою пов'язано з існуванням зони нерозуміння між креативним шаром райтерів, які прагнуть самореалізації, та некреативною більшістю. Сьогодні, коли у свідомості людини формується національний образ країни з акцентом на українську ідентичність, на тлі зміни ставлення до національної спадщини зростає цікавість до цієї яскравої сторінки історії вітчизняного мистецтва.

Метою дисертаційних розвідок є виявлення специфіки формотворення, пластичного моделювання та художньо-образних особливостей муралів України, що дозволяє оцінити масштаб внеску українського стріт-арту в світову візуальну культуру. Отже, тема дисертації лежить у межах магістрального напрямку сучасних досліджень, вектор яких спрямований на вивчення та збереження вітчизняної культурної спадщини.

Зв'язок роботи з науковими програмами, науковими напрямами інституту та кафедри, на якій виконувалася дисертація. Дослідження виконане відповідно до планів наукової роботи кафедри образотворчого мистецтва інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка. Тему дисертації затверджено (протокол № 10 засідання Вченої ради від 29 листопада 2018 р.) та уточнено (протокол № 5 засідання Вченої ради від 09 червня 2021 р.) рішенням Вченої ради Київського університету імені Бориса Грінченка. Вона узгоджена з дослідницькою тематикою кафедри «Мистецькі практики України в європейському просторі» (державний реєстраційний № 0116U003293).

Мета дослідження – виявити специфіку формотворення, пластичного моделювання та художньо-образних особливостей муралів України у світовому контексті.

Наукове завдання дисертації полягає у дослідженні передумов виникнення і розвитку мурал-арту в світовому і вітчизняному образотворчому мистецтві, здійсненні мистецтвознавчого аналізу сучасних муралів.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у тому, що:

Вперше:

- окреслено передумови виникнення та основні тенденції розвитку мурал-арту в світовому і вітчизняному образотворчому мистецтві;
- розкрито географічні та хронологічні особливості поширення муралів у світі;

- окреслено джерела інспірацій та особливості іконографії українського мурал-арту;
- здійснено аналіз різновидів світових та українських муралів;
- визначено мистецькі технології виконання муралів зарубіжними й українськими райтерами;
- проаналізовано специфіку формотворення та пластичного моделювання муралів світу.

Поглиблено:

- дослідження специфіки просторової організації творів мурал-арту;
- понятійно-категоріальний апарат сучасного мурал-арту.

Уточнено:

- художньо-образні та жанрово-стильові особливості європейських та українських муралів.

Набули подальшого розвитку:

дослідження українського мурал-арту 2010 – початку 2020-их рр.

Теоретичне і практичне значення одержаних результатів.

Основні теоретичні положення й висновки, сформульовані в дисертації, можуть бути використані у подальшому дослідженні культурно-мистецьких процесів в Україні та інших європейських країнах, згаданих у праці, розробці теоретичних навчальних курсів з історії мистецтва у закладах вищої освіти мистецького спрямування, освітньо-культурній і науковій роботі, написанні енциклопедичних і довідникових статей, монографій тощо.

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійним науковим дослідженням. Усі наукові результати, викладені в дисертації, отримано автором особисто. Висновки й положення наукової новизни одержані самостійно.

Апробація матеріалів дослідження здійснювалася на засіданнях кафедри образотворчого мистецтва інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, у доповідях із публікацією тез на міжнародних і

всеукраїнських наукових заходах: науково-практичній конференції Київського національного університету культури і мистецтв «Дизайн-освіта як галузь креативних індустрій» (м. Київ, 18–19 квітня 2019 р.); міжнародному симпозіумі в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв «Культурні та мистецькі студії XXI ст.: науково-практичне партнерство», присвяченому 50-річчю НАКККіМ (м. Київ, 6 червня 2019 р.); V Міжнародному конгресі «Європейський вектор розвитку українського етнодизайну» в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка (м. Полтава, 25–27 листопада 2019 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «100 років сучасності: ідеї Баугаузу та українського авангарду в сучасному дизайні та дизайн-освіті» у Київському національному університеті культури і мистецтв (м. Київ, 2–3 квітня 2020 р.); Всеукраїнській науково-теоретичній конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI ст.» у Харківській державній академії культури (Харків, 23–24 квітня 2020 р.).

Повнота викладення матеріалів дисертації у роботах, опублікованих автором. Основні результати дослідження викладено у 12 наукових публікаціях: 4 статтях у наукових фахових виданнях України, затверджених МОН; 2 статтях у міжнародному науковому виданні; 1 статті в іноземному науковому виданні, що індексується у міжнародній наукометричній базі Scopus; 5 публікаціях апробаційного характеру.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації

Статті в наукометричних фахових виданнях України

1. Шеменьова Ю. В. Сучасні мурали у контексті стріт-арту Марокко. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: зб. наук. пр.* Рівне: РДГУ, 2019. Вип. 30. С. 95–102.

2. Шеменьова Ю. В. Порівняльний аналіз мурал-арту Північної та Південної Америки (на прикладі стінописів Канади та Чилі). *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. Вип. 28. Т. 5. С. 264–272.

3. Шеменьова Ю. В. Овчаренко О. М. Мистецтво Михайла Бойчука у процесі формування національної свідомості українців на початку ХХ століття. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 35. Т. 6. С. 39–45.

4. Шеменьова Ю. В. Методологія вивчення мурал-арту в постколоніальному дискурсі Португалії та Бразилії. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 39. Т. 3. С. 58–62.

Статті в іноземних наукових періодичних виданнях

5. Shemenova Y. The theme of Judaica in mural art of Poland (on the example of the murals of the cities of Krakow and Lodz). *Paradigm of knowledge*. Vol. 3 (47). Frankfurt, 2021, pp. 25–47.

6. Shemenova Y. Revolutionary murals of Iran street art of the Arab-Islamic world countries / *Azerbaijan national academy of sciences institute of architecture and art*. Vol. 4 (74). Baku, 2020, pp. 26–43.

**Наукові праці, які засвідчують
апробацію матеріалів дисертації**

7. Шеменьова Ю. В. Функції мурал-арту в спаплюженому війною архітектурному середовищі Донбасу початку XXI століття. *The 9th International conference – Science and society* (February 1, 2018). Hamilton: Accent Graphics Communications & Publishing, 2019. С. 604–612.

8. Шеменьова Ю. В. Мурал-арт Йорданії в контексті сучасного арабського мистецтва. *Дизайн-освіта як галузь креативних індустрій*: зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 18–19 квітня 2019 р. / МК України, Київ. Національний університет культури і мистецтв; редколегія: Удріс-Бородавко Н., Болтенков А., Чистіков О. Київ: КНУКіМ, 2019. С. 157–164.

9. Шеменьова Ю. В. Вуличне мистецтво як засіб спілкування з мешканцями міста. *Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство*: зб. матеріалів міжнародного симпозіуму, 6 червня 2019 р. Міністерство культури та інформаційної політики України; Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ: НАКККіМ, 2019. С. 282–283.

10. Шеменьова Ю. В. Художники-муралісти як активатори змін у культурі, суспільно-політичному та громадському житті. *Всеукраїнська науково-практична конференція «100 років сучасності: ідеї Баухауз та українського авангарду у сучасному дизайні та дизайн-освіті»*: зб. матеріалів, 2–3 квітня 2020 р. Київ: КНУКіМ, 2020. С. 134–140.

11. Шеменьова Ю. В. Твори Бенксі на тлі мурал-арту Близького Сходу. *Всеукраїнська науково-теоретична конференція молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття»*: зб. матеріалів, 23–24 квітня 2020 р. Харків: ХДАК, 2020. С. 272–273.

**Наукові праці, які додатково відображають
наукові результати дисертації**

12. Shkolna O., Sosik O., Shemenova Y., Oliinyk V., Konovalova O. Half-timbered houses of the Tudor and Elizabethan periods in Britain. Periodicals of Engineering and Natural Sciences. Vol 9, No 4. Sarajevo, 2021, pp. 61–80.

РЕЦЕНЗЕНТИ УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Шеменьової Юлії Володимирівни на тему: «Муралі України у світовому стріт-арті: формотворення, пластичне моделювання, художньо-образні особливості».

2. Вважати, що рецензована дисертаційна робота Шеменьової Юлії Володимирівни на тему: «Муралі України у світовому стріт-арті: формотворення, пластичне моделювання, художньо-образні особливості» є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису, яка містить наукову новизну, має теоретичне та практичне значення, містить науково доведені положення та висновки, які в сукупності розв'язують важливе для мистецтвознавства питання появи та формування мистецтва муралів на території України та за її межами, аналізу їхнього формотворення, пластичного моделювання та художньо-образних особливостей.

3. Вважати, що дисертація Ю. В. Шеменьової «Муралі України у світовому стріт-арті: формотворення, пластичне моделювання, художньо-образні особливості» відповідає спеціальності 023 – Образотворче мистецтво; декоративне мистецтво; реставрація та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами та доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283) та п. 10 «Тимчасового порядку

присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167 (зі змінами та доповненнями від 09 червня 2021 року № 608).

4. Рекомендувати дисертацію Шеменьової Юлії Володимирівни на тему «Мурали України у світовому стріт-арті: формотворення, пластичне моделювання, художньо-образні особливості» за спеціальністю 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді.

Доктор культурології, професор,
професор кафедри культурології
та міжкультурних комунікацій
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв

П. Е. Герчанівська

кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв

І. І. Міщенко

